

Gemeente Helmond

Actualisatie Visie Burgerparticipatie Helmond 2007-2010

**Gemeenteraad van Helmond,
5 juli 2011**

Colofon:

Samenstelling: Stafafdeling beleidscoördinatie, onderzoek en statistiek

Door: P. van Schijndel en N. van Dam

Inhoudsopgave:

1. Samenvatting en conclusies	5
2. Inleiding	6
3. Visie Burgerparticipatie 2007-2010 in vogelvlucht	7
4. Evaluatie aanbevelingen Visie Burgerparticipatie Helmond 2007-2010	8
5. Effecten burgerparticipatie in beeld	12
6. Actuele ontwikkelingen burgerparticipatie	16
Bijlagen:	19

1. Samenvatting en conclusies

1.1. Samenvatting en conclusies

Op 4 december 2007 heeft de gemeenteraad de Adviesnota Visie Burgerparticipatie Helmond 2007-2010 vastgesteld. De Adviesnota bestaat behalve uit een visie uit 11 uitgangspunten en een aantal aanbevelingen, waarvan enkele pas het afgelopen jaar zijn uitgevoerd.

Als we de 11 uitgangspunten Burgerparticipatie bezien tegen het licht van de uitvoering van de aanbevelingen, de bereikte effecten en de voornemens uit het coalitieprogramma en andere ontwikkelingen burgerparticipatie, dan is de conclusie dat ze nog steeds actueel zijn.

Burgerparticipatie met hulp van internet/ICT heeft daarbij de afgelopen drie jaar veel aandacht gehad. Dit onderstreept het belang van het laatste uitgangspunt ("ICT is een belangrijk hulpmiddel").

Door de spelregels van de Nationale Ombudsman (bij participatie onder regie van de gemeente), de participatiewijzer van het Instituut voor Publiek en Politiek en de door ons zelf geformuleerde spelregels bij bewonersinitiatieven wordt deze visie alleen maar krachtiger onderbouwd en ingevuld. Met deze spelregels als basis willen wij daarom voortgaan met het inzetten van het instrument burgerparticipatie, waarbij tevens het uitgangspunt van maatwerk fier overeind blijft.

Mogelijkheden en voornemens van participatie zullen telkens weer terugkomen in algemene beleidsdocumenten, zoals de beleidsbegroting, afdelings- en dienstplannen en programma's die betrekking hebben op dienstverlening en participatie.

1.2 Hoe nu verder?

Zoals hierboven aangegeven, zijn wij van mening dat de uitgangspunten uit de Adviesnota Visie Burgerparticipatie 2007-2010 niets aan actualiteitswaarde hebben ingeboet. We willen ook, zoals opgenomen in ons coalitieprogramma (zie hoofdstuk 5 van deze notitie), nadrukkelijk verder gaan met een open relatie met onze bewoners, waarbij wij goed zullen luisteren naar de wensen en ideeën, die in de stad leven. Deze notitie gaat daarom niet zozeer om een visie op burgerparticipatie, maar meer over aanbevelingen en voornemens om het beleid in de praktijk te brengen. We hebben het dan over de aanbevelingen uit de Adviesnota uit 2007, maar ook over nieuwe voornemens. In tegenstelling tot de Adviesnota willen we niet meer voor 3 of 4 jaar voornemens formuleren. We willen dat jaarlijks gaan doen met een verantwoording in het jaar daarna. Instrument daarvoor is het burgerjaarverslag of een opvolger daarvan. We zijn immers van plan, ook als het burgerjaarverslag als zodanig op enigerlei moment niet meer verplicht is, toch jaarlijks met u de ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening, burgerparticipatie en afhandeling van bezwaren en klachten te bespreken. De vorm waarin dat zal gebeuren, willen we in overleg met u afstemmen.

Voor de voornemens op het gebied van burgerparticipatie voor 2011 alsook de verantwoording van de voornemens over 2010 verwijzen wij graag naar de hoofdstukken 1 en 6 van het burgerjaarverslag 2010, dat tegelijk met deze notitie wordt aangeboden aan de gemeenteraad.

Aparte vermelding verdient volgens ons het nieuwe wijkgerichte werken, omdat dit in onze ogen cruciaal is voor een geslaagd participatiebeleid. Na veelvuldig en uitvoerig overleg met alle betrokkenen is het nieuwe wijkgericht werken in 2010 ingevoerd. Het is nog te vroeg om resultaten van deze nieuwe manier van omgaan met de wijken te melden. Eind 2011 vindt een eerste evaluatie plaats. Aan de hand van deze evaluatie zullen we voorstellen doen over mogelijke aanpassingen van dit beleid.

Al met al stellen wij voor visie en uitgangspunten uit de Adviesnota Visie Burgerparticipatie 2007-2010 te herbevestigen, maar voornemens op dit beleidsterrein jaarlijks te bespreken bij de behandeling van het burgerjaarverslag of een opvolger daarvan. Op deze manier houden we de vinger aan de pols en kunnen we snel en adequaat op nieuwe ontwikkelingen reageren. In onze veranderende maatschappij (vooral ook op ict-gebied) is dat meer dan ooit nuttig en nodig.

Verder wordt het burgerparticipatiebeleid in het laatste jaar van de huidige raadsperiode (2010-2013) geheel geëvalueerd en de resultaten van deze evaluatie worden in het overdrachtdossier voor een volgend college opgenomen.

2. Inleiding

Helmond kent beleid op het gebied van burgerparticipatie sinds begin jaren negentig van de vorige eeuw. Dit beleid startte met wijkparticipatie met hulp van zogenaamde klankbordgroepen en projectgroepen dagelijks beheer in enkele wijken. Het beleid werd vervolgens stadsbreed uitgewerkt en in een kader geplaatst in “Een vinger in de pap” - Nota bestuurlijke participatie Helmond (1996).

Op 4 december 2007 heeft de gemeenteraad de Adviesnota Visie Burgerparticipatie Helmond 2007-2010 vastgesteld, de opvolger van “Een vinger in de pap”. De raad heeft daarmee bevestigd dat het noodzakelijk is om verder te gaan met het bevorderen van burgerparticipatie.

De nota kent 11 uitgangspunten en een aantal aanbevelingen, waarvan enkele pas het afgelopen jaar zijn uitgevoerd. De uitvoering heeft dus meer tijd in beslag genomen dan verwacht. Daarom heeft de geplande actualisatie van de nota ook pas begin 2011 kunnen plaatsvinden.

De diverse aanbevelingen zijn zoals gezegd pas tegen het einde van de looptijd uitgevoerd (zoals invoering nieuw wijkgericht werken en spelregels burgerparticipatie). De effecten hiervan zullen dus ook op wat langere termijn duidelijk worden. Dit is daarom een actualisatie en niet een totaal nieuwe visie. In dit document staat een inventarisatie van hoever we nu gekomen zijn.

3. Visie Burgerparticipatie Helmond 2007- 2010 in vogelvlucht

Met burgerparticipatie bedoelen we alle activiteiten van bewoners en organisaties om invloed uit te oefenen op de besluiten van de gemeente. Ook gaat het over de eigen activiteiten van bewoners en organisaties om vraagstukken in de stad aan te pakken. De gemeente wil graag burgerparticipatie blijven inzetten als middel om samen met bewoners en organisaties het beleid, de besluitvorming hierover en uitvoering verder vorm te geven. Het gaat, zoals gezegd, dan zowel om burgerparticipatie op initiatief van de gemeente als op initiatief van burgers en organisaties. De Visie uit 2007 kreeg als motto mee "Samenwerking op maat". De kern van het verhaal was: meer inleven hoe bewoners en organisaties dingen ervaren, de gemeente hoeft niet altijd het initiatief te nemen en soms ondersteunt de gemeente alleen maar.

Als algemene motieven voor het bevorderen van burgerparticipatie werden genoemd:

- Het dichten van de kloof tussen kiezer en gekozene ofwel een noodzakelijke aanvulling op het stemmen tussen verkiezingen in.
- Het rendement van beleid vergroten in de zin van grotere betrokkenheid, draagvlak, kwaliteit en effectiviteit van beleid.
- Het vergroten van de integraliteit van beleid.
- Het zo veel als mogelijk leggen of houden van de verantwoordelijkheid bij de bevolking.

Het motto "Samenwerking op maat" leidde tot de volgende 11 uitgangspunten:

1. De gemeente als samenwerkingspartner in de stad in verschillende rollen
2. Ondersteuning van initiatieven binnen de gemeentelijke mogelijkheden
3. Burgerparticipatie is maatwerk
4. De gemeente is een betrouwbare partner en neemt vrijwilligers die participeren serieus
5. Wijk- en buurtgericht werken voortzetten
6. De gemeente komt op bezoek en toont betrokkenheid
7. Participatiesuccessen vastleggen in beleid
8. Deregulering: ook bij procedures van inspraak en burgerparticipatie
9. Goede en regelmatige communicatie met deelnemers aan burgerparticipatie is heel erg belangrijk
10. Vraaggerichte en transparante informatieverschaffing ten behoeve van participatie
11. ICT is een belangrijk hulpmiddel bij burgerparticipatie.

De gemeenteraad onderschreef door vaststelling van de Adviesnota het motto, de motieven en de uitgangspunten. Maar daarmee had dit beleid nog geen handen en voeten gekregen. Daarom zijn de nodige aanbevelingen geformuleerd, die het beleid in de praktijk zouden brengen.

De aanbevelingen zijn geordend binnen drie onderscheiden rollen die een burger/bewoner kan hebben in zijn of haar verhouding tot de gemeente als het gaat om participatie. Overige rollen zoals die van burger als klant (bv. paspoort) versus de gemeente als dienstverlener of de rol van burger versus de gemeente als regelgever en handhaver vallen hier dus buiten.

Relatie bewoner/organisatie <-> de gemeente:

- I. Kiezer <-> Gekozone: De burger als kiezer
- II. Belangenbehartiger <-> Besluitvormer: De burger/organisatie als belangenbehartiger
- III. Buurtbewoner <-> Buurtbeheerder: De burger als buurtbewoner

4. Evaluatie aanbevelingen Visie Burgerparticipatie Helmond 2007-2010

Wat is er gebeurd met de aanbevelingen uit de Adviesnota? We behandelen ze één voor één.

Uitvoering aanbevelingen Visie Burgerparticipatie 2007-2010:

1. Relatie kiezer/gekozenen

1.1 Structuur raads- en commissiewerk tegen het licht houden. (bevordering debat en transparantie besluitvorming)

De gemeenteraad heeft uitgesproken dat de huidige structuur van het raads- en commissiewerk zeer zeker voldoet. Wel zijn enkele verbeteringen doorgevoerd om een goed debat te bevorderen. In 2009 is besloten dat raadsleden hun betoog in eerste instantie houden vanaf een spreekgestoelte in de raadzaal. Hierdoor kunnen de overige raadsleden, de collegeleden en de mensen op de publieke tribune de spreker goed zien. Ook interrupties vinden zoveel mogelijk vanaf een spreekgestoelte plaats. Er is hiervoor tevens een tweede spreekgestoelte geplaatst in de raadzaal.

Om de transparantie van de besluitvorming te verbeteren is vanaf eind 2008 met name de informatie op de website sterk verbeterd. Er is een speciale raadspagina, ingedeeld in blokken met diverse onderwerpen. Deze zijn overzichtelijk en logisch gerangschikt met hoofdstukken als: Gemeenteraad, Wat doet de raad, Raadsstukken en Uw mening telt!.

De webpagina is rechtevree te bekijken via www.helmond.nl/gemeenteraad. Ook voor de raadscommissies is zo'n overzichtspagina gemaakt: www.helmond.nl/raadscommissies.

Uiteraard wordt de informatie niet alleen achteraf verduidelijkt. Alle vergaderingen van raad en commissies worden aangekondigd op de gemeentepagina's in huis-aan-huisblad De Trompetter en op de homepage van de website www.helmond.nl. Daarbij worden ook de agendapunten aangegeven. Geïnteresseerden worden daarbij uitgenodigd om de vergaderingen bij te wonen.

Het Presidium heeft - op verzoek van de gemeenteraad- besloten om in 2011 te starten met hooravonden, voorafgaand aan de behandeling van de Voorjaarsnota en de Programmabegroting. Tijdens deze hooravonden kunnen inwoners van Helmond en vertegenwoordigers van verenigingen en instellingen aan de raadsleden kenbaar maken hoe zij over de Voorjaarsnota dan wel de begroting denken.

De Griffie geeft steeds vaker gastlessen aan scholen voor middelbaar onderwijs. Hiermee worden jongeren al vroeg wegwijs gemaakt op het gebied van het gemeentebestuur. Naast de Griffie werken ook de burgemeester en raadsleden aan de gastlessen mee. Ook werkte de Griffie mee aan de reeds enkele malen georganiseerde cursus Burgerparticipatie voor wijkbewoners, voor het onderdeel gemeenteraad.

1.2 Burgerraadplegingen moderniseren (Inwonersenquête en Stadspanel)

Jaarlijks wordt de Inwonersenquête gehouden. Deze enquête is gemoderniseerd en kan tegenwoordig naast schriftelijk, ook via internet worden ingevuld. Ruim de helft van de inwoners die de enquête krijgen vult hem ook al digitaal in en dat aandeel groeit. De enquête blijft gebaseerd op een per enquête getrokken representatieve steekproef van de Helmondse bevolking van 18 jaar en ouder. De steekproef en het vervolgens ontvangen aantal vragenlijsten is zo groot, dat ook op wijkniveau uitspraken kunnen worden gedaan. De respons ligt op circa 50%, wat voor een grote stad niet slecht is.

In februari 2007 ging het digitale Stadspanel van start. Iedere Helmonder kan zich hiervoor opgeven. Het panel wordt steeds vaker ingezet. Het leent zich uitstekend voor snel onderzoek naar opvattingen onder de bevolking over actuele aangelegenheden. Er kunnen net zoals met de Inwonersenquête representatieve uitspraken over de Helmondse bevolking als geheel gedaan worden. De samenstelling van het Stadspanel vergelijkend met de Helmondse bevolkingssamenstelling laat weliswaar een ondervetegenwoordiging zien van enkele deelgroepen en van inwoners uit enkele wijken. Bij de analyses vindt er door weging echter een correctie plaats, waardoor representatieve uitspraken gedaan kunnen worden voor de bevolking als geheel. Tot nu toe zijn er 18 vragenlijsten aan het

Stadspanel voorgelegd. De gemiddelde respons bij een vragenronde bedraagt circa 70 procent. Bij aanvang telde het Stadspanel circa 500 leden. Vooral in het afgelopen jaar is het aantal panelleden duidelijk toegenomen: het is al bijna drie keer zo groot als bij de start. In mei 2011 telt het Stadspanel circa 1400 deelnemers. Nieuwe aanmeldingen vinden vooral plaats via de jaarlijkse inwonersenquête, maar ook kan men zich via helmond.nl hiervoor opgeven.

Een greep uit de onderwerpen die aan het Stadspanel zijn voorgelegd: sport- en vrijetijdsvoorzieningen, regelgeving op de website, proef gratis busvervoer, gemeentelijke dienstverlening, bezoek culturele instellingen, burgerparticipatie en dualisme en parkeren en verkeersregulering. We willen zeker doorgaan met het inzetten van het Stadspanel.

Rapporten van de Inwonersenquête en het Stadspanel zijn op helmond.nl/Feiten & Cijfers te zien en te downloaden.

1.3 Helmondse participatiewijzer publiceren op www.helmond.nl (digitale hulp bij participatie)
Eind 2008 hebben we de participatiewijzer op helmond.nl gepubliceerd met als naam: "Meedoen". Deze wijzer geeft uitleg over en hulp bij hoe invloed uit te oefenen in de stad en bij de gemeente. Eind 2008 publiceerden wij ook de vernieuwde startpagina voor de gemeenteraad. Participatiewijzer en raadspagina zijn gelinkt. We gaan de participatiewijzer net zoals de startpagina gemeenteraad vormgeven als een zogenaamde "tegelpagina" in plaats van de huidige ronde schijf met ringen. Dit past beter bij de rest van de website. Ook heeft de bezoeker in één oogopslag zo een beter overzicht van de deelonderwerpen van participatie. Nu zijn die deels "verscholen" achter de ringen. (Zie bijlage 1 voor huidige en nieuwe vorm). HelmondJong2Gether had al eerder geadviseerd om dit te doen. De gehele website helmond.nl wordt bovendien in 2011/2012 vernieuwd met als doel onder meer betere vindbaarheid van beleidsstukken en bestuursstukken. Dit zal het ook voor de burger of organisatie die invloed wil uitoefenen gemakkelijker maken om informatie te vinden.

2. Relatie belangenbehartiger/besluitvormer

2.1 Verhoging budget Bevolkingsparticipatie en wijkoverleg

Dit budget hoefde niet opgehoogd te worden, omdat bleek dat er in totaal voldoende middelen waren vanuit diverse andere budgetten voor concrete bewonersinitiatieven, zoals Impulsbudgetten en Vogelaargelden. De middelen uit het budget Bevolkingsparticipatie en Wijkoverleg zijn in 2008, 2009 en 2010 onder meer ingezet voor de buurtpreventieavond (2009), de buurtavond (2010), voor ondersteuning van bewoners om een landelijke bijeenkomst Platform Bewoners Organisatie LSA bij te wonen (2010) en voor workshops bewonersparticipatie en wijkgericht werken (2010).

2.2. Spelregels voor interactieve beleidsontwikkeling ontwikkelen en hanteren

Interactieve beleidsontwikkeling is het samen met burgers en organisaties beleid ontwikkelen, waarbij de gemeente het initiatief heeft over het proces. De gemeente stelt dan regels en kaders omtrent de manier van meedoen door bewoners en organisaties. Wij willen ons daarbij binden aan spelregels. Die spelregels hoefden we niet zelf te bedenken. Er bleken namelijk twee goede hulpmiddelen te zijn ontwikkeld. Ten eerste telde de Nationale Ombudsman spelregels interactieve beleidsvorming op (zie bijlage 2 bij deze notitie). We hebben die overgenomen. Op de tweede plaats hanteren wij de "Participatiewijzer" van het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP): een stappenschema met afwegingen wanneer, in welke fase en welke soort participatievorm of welke mate van invloed het beste gehanteerd kunnen worden.

Zowel de spelregels van de Nationale Ombudsman als het afwegingskader van het IPP hebben wij gemakkelijk bereikbaar gemaakt op onze interne participatiewijzer "Burgerparticipatie en wijkgericht werken" (zie bijlage 3 voor de startpagina van deze site).

Elk jaar organiseren we een workshop met een dwarsdoorsnede uit de gemeentelijke organisatie met als doel deze spelregels en het gebruik van het afwegingskader 'tussen de oren te krijgen'.

2.3 Interne participatiewijzer opzetten

Ook kan beleids- en plannenontwikkeling het gevolg zijn van initiatieven vanuit de bevolking. Ook dan is het belangrijk om als gemeente afspraken en spelregels te hebben hoe met deze initiatieven om te gaan. Als uitwerking van aanbeveling 2.3 hebben we begin 2010 themabijeenkomsten gehouden met ambtenaren uit de gehele gemeente om samen deze spelregels op te stellen. De regels zijn nadien door het college vastgesteld (zie bijlage 2 bij deze notitie). De vorm waarin de Interne participatiewijzer is gegoten, is de onder 2.2 genoemde interne website. In de genoemde jaarlijkse workshops wordt ook 'geoefend' met deze regels aan de hand van casussen. Binnen enkele jaren

hebben we met deze praktijksessies een groot deel van onze organisatie geoefend in het verstandig omgaan met bewonersinitiatieven.

2.4 Bundelen inspraakmomenten waar mogelijk

Hiermee was bedoeld het terugbrengen van inspraakmomenten in wettelijke inspraaktrajecten om processen niet eindeloos te vertragen. Het gaat vooral om inspraak bij procedures van de wet Ruimtelijke Ordening. Een bundeling van inspraakmomenten bleek echter op nationaal niveau in de wetgeving zelf geregeld te worden. Nadien is in het nieuwe Omgevingrecht de inspraak verder aangepast. Dit is weer vertaald in de gemeentelijke verlening van de omgevingsvergunning. Op zich is wettelijke inspraak transparanter/toegankelijker gemaakt in de afgelopen jaren, via de gemeentelijke informatiekkanalen. Op de Infopagina in de Trompetter worden nu veel meer soorten vergunningen gepubliceerd. Deze infopagina's staan ook op helmond.nl. Burgers die de digitale nieuwsbrief ontvangen worden hierop ook geattendeerd. Iedere burger kan, afhankelijk van de geldende inspraakprocedure, reageren, bijvoorbeeld door bezwaar te maken. Bij vernieuwing van de digitale nieuwsbrief kan men straks zelfs opgeven van welke onderwerpen of gebieden (buurten bijv.) men de vergunningen/plannen wil zien.

3. Relatie buurtbewoner/buurtbeheerder

3.1 Kom naar de wijk

In het kader van de herstructurering van het wijkgericht werken is nagedacht over het bezoeken van wijken en buurten door het gemeentebestuur. Elke raadsperiode wordt elke wijk eenmaal bezocht. Daarvoor wordt 1 dagdeel uitgetrokken. De gemeente gaat dan met een brede vertegenwoordiging naar de wijk toe.

3.2 Voortgang met de organisatie van buurtavonden

De laatste buurtavond (een deels formeel deels informeel samenzijn van vrijwilligers met betrekking tot wijk- en buurtwerk) dateert van begin 2010. Er is besloten de buurtavonden nu nog eens per twee jaar te organiseren, net zoals de buurtpreventieavond. Dan is er weer voldoende stof en inspiratie voor een leuke en afwisselende bijeenkomst, zo is de ervaring. De volgende is dus in 2012. Op dit moment bekijken we hoe deze bijeenkomst een meerwaarde kan hebben in de nieuwe opzet van wijkgericht werken.

3.3 Ondersteuning van bestaande dynamiek/initiatieven in de buurt of wijk

Wij vinden het nog steeds van belang dat burgers elkaar ontmoeten, zich verbinden met hun leefomgeving en meedoen met activiteiten. Wijkbewoners hebben vaak heel goede ideeën hoe ze hun woonomgeving kunnen verbeteren. Het ontbreekt hen echter in veel gevallen aan middelen om die plannen te kunnen uitvoeren. In 2008, 2009 en 2010 hadden de wijken de beschikking over zogenoemde impulsbudgetten. Daarmee zijn uitstekende projecten gerealiseerd. In 2010 is ruim €300.000 uit het budget bewonersinitiatieven besteed aan 90 burgerinitiatieven. Alle initiatieven en toegekende bedragen vanaf 2008 zijn te zien op www.helmond.nl -> plannen en projecten -> bewonersinitiatieven. We willen hiermee doorgaan.

3.4 Veranker participatiesuccessen in beleid

Dit betekent dat als vormen van participatie goed werkten ze ook opnieuw toegepast worden. Dit doen wij continu. Een voorbeeld is dat bleek dat informatiebijeenkomsten met een spreker en voordracht soms minder goed werkten dan een inloopmiddag- of avond. Deze vorm is vaak laagdrempeliger voor mensen die vragen hebben. Eén-op-één contacten in de plaats van een vraag stellen voor een hele zaal. Een andere ervaring is dat als mensen hun mening kunnen geven via internet (e-mail of in een forum), als aanvulling bijvoorbeeld op schriftelijk indienen, dit het aantal reacties kan verhogen en het is natuurlijk gemakkelijker voor de inspreker..

3.5 Evaluatie wijk- en buurtbeheer en wijkparticipatie

We hebben in 2010 na een grondige evaluatie in de jaren daarvoor van de bestaande structuur een nieuwe werkwijze voor het wijkgericht werken ingevoerd. Dit onder het motto "het wijkgericht werken in een nieuw jasje". 2010 is met name ingezet als introductiejaar. Het jaar is gebruikt om de structurele communicatie met wijkraden op papier nog verder uit te werken en te bediscussiëren. We hebben geleidelijk een begin gemaakt met de nieuwe vorm van communiceren.

Dit voorjaar hebben we een 'tussenstand' van de ontwikkelingen opgemaakt. Daaruit blijkt dat in vrijwel alle wijken een opstartbijeenkomst heeft plaatsgevonden, waarbij afspraken zijn gemaakt over de structuur en vorm van de voorgenomen wijktafels en over de totstandkoming van de wijkvisies en wijkactieplannen. Het is nog te vroeg om concrete conclusies met betrekking tot deze nieuwe manier van omgaan met de wijken te trekken.

De komende jaren moet het nieuwe wijkgericht werken verder ingevuld worden. Alles wat met wijkgericht werken en met participatie samenhangt, is overzichtelijk bijeengebracht in een aparte startpagina op onze interne gemeentelijke website, intranet, hiervoor onder 2.2 ook al aangeduid.

3.6 Intrekken Subsidieverordening bestuurlijke participatie Helmond 1996

Met het vaststellen van de Visie Burgerparticipatie 2007-2010 heeft de raad deze subsidieverordening tegelijk ingetrokken. Argument was dat er veel andere middelen beschikbaar zijn voor ondersteuning van wijkraden in het wijk- en buurtbeheer, nu wijkgericht werken.

5. Effecten burgerparticipatie in beeld

5.1 Effecten burgerparticipatie 2008-2011

In de Visie Burgerparticipatie is gesteld dat het beleid zou moeten bijdragen aan de doelstellingen-/effecten burgerparticipatie uit het Collegeprogramma 2006-2009. In bijlage I van de Visie Burgerparticipatie staat welke effecten dat zijn, te meten via vragen in de Inwonersenquête. De resultaten van deze metingen staan beschreven in de rapporten "Hoe staat Helmond er anno 2009, 2010 en 2011 voor?" Aanvullend leveren burgerjaarverslagen nog informatie. Van de meeste effecten hebben we alleen meetgegevens van 2008 of 2009. De nieuwe visie startte pas begin 2008 want in december 2007 was die vastgesteld. Uitvoering van enkele aanbevelingen vond ook pas vorig jaar plaats.

De burger als kiezer

Effect 1: Aan de bewoners wordt gevraagd in hoeverre ze het eens zijn met de volgende stellingen over het gemeentebestuur en de besluitvorming:

- Als kiezer heb ik invloed op wat er in de gemeente gebeurt
- Ik voel mij vertegenwoordigd door de gemeenteraad
- Ik heb vertrouwen in de burgemeester en wethouders
- Burgemeester en wethouders maken hun beloften waar
- De gemeente wordt goed bestuurd

Met de antwoorden op deze stellingen wordt een totaal rapportcijfer berekend, omschreven als "Waardering bevolking voor B&W en Raad". Zie de tabel.

Tabel Waardering bevolking voor B&W en Raad

	2004	2005	2006	2007	2009
Waardering bevolking voor B&W en Raad (rapportcijfer), excl.. opkomstpercentage	6,1	6,1	5,7	5,5	5,9

Bronnen: Hoe staat Helmond er anno 2010 en 2011 voor?

In bovenstaande tabel is te zien dat door de tijd heen deze score voor de Burger als kiezer iets schommelt, maar 2009 de hoogste score kent sinds 2006.

Voor een landelijke benchmark zijn zes rollen onderscheiden waarin een burger zit in relatie tot de gemeente.¹ Een van deze rollen is de *burger als kiezer* en dit betreft de burger die politiek wordt gerepresenteerd en die een bepaalde kwaliteit van politiek en bestuur mag verwachten. Dit is vertaald in een vijftal stellingen waarmee in beeld gebracht wordt hoe goed de gemeente naar haar inwoners luistert, of men vertrouwen in de gemeente heeft en of de gemeente waar maakt wat zij belooft. In 2009 hebben 4 andere gemeenten met meer dan 50.000 inwoners vergelijkbare vragen aan hun burgers gesteld. Zie onderstaande tabel.

Tabel Oordeel over het functioneren van de gemeente en het bestuur

	Helmond*	Alkmaar**	Oosterhout**	Oss**	Zwolle**
Als kiezer invloed wat er in de gemeente gebeurt.	5,6	5,8	5,7	6,1	5,9
Ik voel mij vertegenwoordigd door de gemeenteraad.	5,2	5,7	5,3	5,8	5,7
Ik heb vertrouwen in Burgemeester en wethouders.	6,1	6,4	6,2	6,8	6,5
Burgemeesters en wethouders maken hun beloften waar.	5,5	5,8	5,5	6,0	5,8
De gemeente wordt goed bestuurd.	6,5	6,4	6,3	6,7	6,6
opkomstpercentage laatste gemeenteraadverkiezingen	5,6	5,9	6,1	6,2	5,9
totaalscore (incl. opkomstpercentage)	5,8	6,0	5,9	6,3	6,1

Bron: Hoe staat Helmond er anno 2010 voor?

¹ KING-VNG Waar staat je gemeente.nl

In de tabel is te zien dat in alle hier weergegeven gemeenten de scores vergelijkbaar zijn in grootte met Helmond. Het blijkt moeilijk voor het bestuur om een ruime voldoende of hoger te scoren. Alhoewel de verschillen niet groot zijn, scoort Helmond telkens iets minder goed dan de andere gemeenten. Uitzondering hierop is de score op de stelling "*Helmond wordt goed bestuurd*".

De burger als belangenbehartiger

Effect 2: Aan de bewoners wordt gevraagd wat zij vinden over hoe de gemeente omgaat met de mening van bewoners over plannen en ontwikkelingen, opgesplitst in de deelonderwerpen:

- De mate waarin het gemeentebestuur luistert naar problemen van bewoners
- De mate waarin het gemeentebestuur inwoners betreft bij belangrijke ontwikkelingen
- Inspraak die burgers hebben bij belangrijke plannen

Deze vragen zijn voor het laatst gesteld in de enquête van 2008.

Tabel mening van bewoners over plannen en ontwikkelingen

	2004	2005	2006	2007	2008
De relatie tussen burgers en gemeente, gemeten met de enquêtevragen: mate waarin het gemeentebestuur luist naar problemen van burgers, ze betreft bij belangrijke beslissingen en inspraak geeft bij belangrijke plannen (rapportcijfer)	5,8	6,0	5,7	5,3	5,2

Bron: Hoe staat Helmond er anno 2009 voor?

We zien dat de rapportcijfers enigszins achteruit zijn gegaan, zij het in 2008 ten opzichte van 2007 nauwelijks.

Organisaties als belangenbehartiger

In de Visie Burgerparticipatie staat voorts dat uit ander onderzoek het oordeel van *organisaties* over invloed uitoefenen moet blijken. Systematisch onderzoek hiernaar en in tijd vergelijkbaar is er echter niet. Wel rapporteren de gemeentelijke afdelingen vanaf 2004 over de kwaliteit van de interactieve beleidsprocessen in het burgerjaarverslag. Deze processen staan beschreven in de schema's *Meedoen*. De te beantwoorden vragen per proces zijn:

- Wat was het onderwerp?
- Wat was het plan?
- Wat waren de reacties [van de belangenbehartigers = organisaties]?
- Wat was het resultaat? [van het invloed uitoefenen]

In de Burgerjaarverslagen 2008, 2009 en 2010 staan veel positieve reacties beschreven. Men waardeert de mogelijkheden om mee te denken (beleidsontwikkeling), mee te beslissen en mee te doen (beleidsuitvoering). Voorbeelden zijn:

- Een groep actieve mensen uit Brandevoort waardeerde de open en transparante opstelling van de gemeente om hen mee te laten denken als klankbord bij Centrum voor Jeugd en Gezin (BJV 2008).
- Deelnemers aan een debat over de ontwikkeling van een nieuw integratiebeleid waren positief over het feit dat men kans had gehad mee te denken (BJV 2008).
- De aanwezigen waren zeer positief over de bijeenkomsten en wilden graag nog eens met elkaar en de gemeente in gesprek (ouders en kinderen over schoolsportbijeenkomsten Helmond-West). (BJV 2009).
- Jongeren in de toetsingscommissie van initiatieven voor "Geef mij dat geld!" gaven aan dat ze het waardeerden dat ze een belangrijke stem hadden. (Toetsingscommissie Geef mij dat Geld) (BJV 2009).
- Twee keer organiseerden ROC Ter Aa, SWH en gemeente samen de cursus burgerparticipatie voor wijkbewoners (voorjaar en einde van 2010). De deelnemers waren enthousiast en actief. (BJV 2010).

Enkele kritische kanttekeningen waren er ook. Soms laat het resultaat van inspraak lang op zich wachten, over de lengte van (gemeentelijke) procedures gaat dit dus. Een ander voorbeeld is dat men scepsis heeft en dat het soms moeilijk is dat in vertrouwen om te zetten. Soms ook blijken er geen of te weinig middelen om een gezamenlijk opgezet plan uit te voeren of soms ervaart men een “overkill” aan bijeenkomsten. De volgende leerpunten nemen wij daarom mee in de interne workshops burgerparticipatie - omgaan met bewonersinitiatieven:

- Goed blijven communiceren over resultaten van inspraak en procedures, “nazorg” plegen dus ook.
- Blijven inspannen om vertrouwen te krijgen en zorgvuldig met communicatie en verwachtingen omgaan.
- Tussentijdse toetsing en randvoorwaarden stellen is dus wel erg belangrijk om teleurstelling te voorkomen en vertrouwen te houden.
- Zuinig omgaan met kostbare tijd van deelnemers, of dit nu vrijwilligers zijn, professionals of het bedrijfsleven.

De burger als buurtbewoner

Effect 3: Aan de inwoners wordt gevraagd of ze actief zijn geweest voor hun buurt. Deze vraag is niet ieder jaar gesteld en voor het laatst gevraagd in de Inwonersenquête 2009.

- Het aandeel burgers dat in het voorafgaande jaar actief is geweest om de buurt te verbeteren.

Hieronder staat de uitkomst voor Helmond (2009) vergeleken met een aantal andere gemeenten waarmee ook is vergeleken bij de rol “de burger als kiezer” (Oosterhout stelde deze vraag niet). Daarnaast staan nog ter vergelijking de andere Brabantse steden opgenomen in de tabel.

Tabel Aandeel burgers dat afgelopen jaar actief is geweest om de buurt te verbeteren (2009)

	ja (%)	nee (%)	Weet niet / geen mening (%)
Alkmaar	16,6	79,6	3,8
Breda	18,2	74,6	7,2
Eindhoven	17,5	75,2	7,4
Helmond	17,4	74,6	8,1
Oss	19,8	73,6	6,6
's-Hertogenbosch	17,6	76,1	6,3
Tilburg	13,6	80,1	6,3
Venlo	17,9	74,8	7,3
Zwolle	18,2	75,3	6,5

Bron: Integrale Veiligheidsmonitor 2009

We zien dat het aandeel burgers dat actief is geweest in de buurt in Helmond een middenpositie inneemt tussen de vergeleken gemeenten.

De informatievoorziening van de gemeente.

Om invloed te kunnen uitoefenen moet iedereen wel goede en begrijpelijke informatie over en toegang tot de gemeente hebben.

Effect 4: Aan de inwoners wordt gevraagd in hoeverre ze het eens zijn met de volgende stellingen:

- De gemeente geeft in het algemeen duidelijke informatie
- Ik kan gemakkelijk aan gemeentelijke informatie komen
- De informatie op de gemeentelijke website is goed

Het oordeel over de drie stellingen wordt in een totaalcijfer berekend zoals in de tabel te zien

Tabel oordeel burgers over gemeentelijke politiek, bestuur en dienstverlening

	2006	2007	2009
Burgers beschikken over de informatie die ze nodig hebben over gemeentelijke politiek, bestuur en dienstverlening	6,8	6,9	7,4

Bron: Hoe staat Helmond er anno 2011 voor?

Sinds de eerste meting hiervan in 2006 zien we een stijgende lijn in het oordeel.

5.2 Conclusies effecten burgerparticipatie 2008-2011

Per relatie kunnen we het volgende concluderen:

1. De burger als kiezer:

De Helmonder wordt weer iets positiever over het bestuur volgens de laatste meetgegevens: een voldoende en op deelaspecten zelfs hoger. Net zoals in andere gemeenten blijkt het moeilijk om veel hoger dan een 6 te scoren.

2. De burger als belangenbehartiger:

We moeten constateren dat we als gemeente waardering krijgen voor interactieve beleidsvorming maar ook dat we aandacht moeten blijven besteden aan zorgvuldige procedures van inspraak/participatie. De interne workshops en informatie op de interne website over burgerparticipatie-procedures zijn dus een noodzakelijk instrument.

3. De burger als buurtbewoner:

Het aandeel inwoners dat zegt actief te zijn in de buurt in Helmond is vergelijkbaar met een aantal andere gemeenten waaronder de Brabantse steden. Helmond neemt hierbij een middenpositie in. Dus: voortgaan met aandacht voor de buurten en wijken via wijkgericht werken en andere invalshoeken en misschien kan het aandeel dan nog groter worden.

4. Informatievoorziening:

De inspanningen op het vlak van informatievoorziening de afgelopen jaren, digitaal en niet-digitaal, hebben effect gehad. Het rapportcijfer stijgt duidelijk. Voortgaan dus!

We moeten echter ook aantekenen dat de cijfers die we hebben niet zo actueel zijn. Het is dus nodig voor de monitoring dat enkele effecten opnieuw in de Inwonersenquête 2011 gemeten worden. Met de leerpunten die we haalden uit de (kwalitatieve) oordelen van deelnemers aan planvorming, zoals gerapporteerd in burgerjaarverslagen, gaan we aan de slag in de te houden workshops burgerparticipatie en omgaan met bewonersinitiatieven.

6. Actuele ontwikkelingen burgerparticipatie

6.1 Het Coalitieprogramma 2010-2014 "Samen daadkrachtig"

In het Coalitieprogramma 2010-2014 onderstreept de coalitie het belang van goede communicatie en burgerparticipatie. Deelaspecten komen in verschillende programma's terug.

In de programma's 2 (Werk en Inkomen) en 3 (Zorg en Welzijn) komt bevordering van maatschappelijke participatie, meedoen aan de samenleving, in diverse vormen terug. Deze vorm van participeren wordt in het algemeen beschouwd als een voorwaarde voor burgerparticipatie en is dus indirect van belang.

In programma 4 (Jeugd en Onderwijs) behoudt men aandacht ervoor dat Helmond jeugd en jongeren meer moet bieden en dus dat we jeugd willen binden onder meer door jongeren actief te betrekken bij 13+ beleid.

In programma 9 (Stedelijke Vernieuwing) wordt om de leefbaarheid en de sociale samenhang in de wijken te bevorderen aan elke wijk jaarlijkse een (impuls)budget gegeven, dat naar eigen inzicht besteed kan worden.

In programma 11 (Natuurbeheer) gaat de coalitie ten aanzien van het beheer van het groen binnen de wijken - binnen kwaliteitskaders - meer verantwoordelijkheid en keuzevrijheid bij de wijken zelf leggen door de toekenning van een eigen budget.

In programma 12 (Milieu) wordt een nieuwe strategische milieuvisie aangekondigd, waarbij de lokale partners betrokken worden.

In programma 13 (Bestuur en Organisatie) tot slot staat dat de communicatie naar onze inwoners door het college van burgemeester en wethouders meer duidelijk en open gaat verlopen. Het college zal hierbij ook nadrukkelijk luisteren naar de wensen en ideeën, die bij de inwoners van Helmond leven om een betere communicatie te bereiken. De burger wordt tijdig betrokken bij processen rond besluitvorming, die hem of haar raakt. In verdergaande mate worden op internet alle openbare gemeentelijke stukken en formulieren eenvoudig en snel benaderbaar voor burgers, bedrijfsleven en raadsleden. Het wijkgericht werken tot slot wordt in deze periode – zoals onder 3.5 al beschreven – ingevoerd en uitgewerkt en na verloop van tijd geëvalueerd.

6.2 Actuele ontwikkelingen (e)-participatie

De inzichten in hoe goed beleid met betrekking tot burgerparticipatie te voeren zijn de laatste drie jaar niet sterk gewijzigd. Immers, als onderdeel van het Grote Stedenbeleid is vanaf midden jaren negentig van de vorige eeuw veel onderzoek gedaan en zijn inzichten ontwikkeld inclusief handboeken en dergelijke. Dit is al bij de evaluatie van het vorige beleid burgerparticipatie (Evaluatie Beleid bestuurlijke participatie "Een vinger in de pap", Gemeente Helmond, 2007) uitgebreid beschreven.

Afgelopen drie jaar lag het accent op de zoektocht naar nog beter omgaan met burgerinitiatieven. Het gaat erom dat de gemeente niet altijd de regie heeft en dat de gemeente die ook niet moet overnemen! Wel beziet de gemeente hoe aan te sluiten bij initiatieven en/of hoe die te ondersteunen. Ook wij hebben daar veel aandacht voor gehad, zie hiervoor onder hoofdstuk 3.

Lokaal zijn er twee recente ontwikkelingen binnen de relatie "burger als belangenbehartiger".

De eerste is de vernieuwde structuur van cliëntenparticipatie op het terrein van de taakvelden van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Een nieuwe structuur van ondersteuning van en afstemming tussen de bestaande Seniorenraad, het Gehandicaptenoverleg en HelmondJong2Gether zijn door het college van B&W vastgesteld. Deze worden in het voorjaar 2011 in de gemeenteraad vastgesteld.

Daarnaast is ook de cliëntenparticipatie op het terrein van Werk en Inkomen vernieuwd. De dienstverlening op het Werkplein Regio Helmond is sinds 19 april verrijkt met een cliëntenvertegenwoordiging tussen alle partners. Doel hiervan is een verbetering van de dienstverlening en verhoging van de klanttevredenheid. De cliëntenvertegenwoordiging is een samenwerking van 17 partners waaronder de Peelgemeenten en hun cliëntenraden en -platforms, UWV Midden- en Oost-Brabant en cliëntenraad en WSW raad Peelland. De partners sloten hierover een convenant. Daarmee behoort Werkplein Regio Helmond tot de slechts 18 van de 100 Werkpleinen in Nederland die dit al zo geregeld hebben. De Helmondse startnotitie en het convenant zijn als "Goed voorbeeld" benoemd door de landelijke Cliëntenraad. De cliëntenvertegenwoordiging geeft gevraagd en ongevraagd advies. Verder kijkt het platform naar allerlei (organisatorische) aspecten van het Werkplein zoals uitvoeringsprotocollen, jaarplan, verbetering van de communicatie en informatie en vermindering van de administratieve last.

Deze initiatieven passen in de voornemens van het Coalitieprogramma, programma's 2 en 3. Zie hiervoor in 6.1.

Daarnaast namen de ontwikkelingen op het gebied van burgerparticipatie en internet een grote vlucht. Uitgangspunt 11 uit de Adviesnota uit 2007 luidde: ICT is een belangrijk hulpmiddel bij burgerparticipatie. Dit punt is actueler dan ooit en zou inmiddels sterker geformuleerd kunnen worden:

"ICT en nieuwe media zijn onmisbare instrumenten, ook bij burgerparticipatie".

Zeer recent in 2011 is de rol van de Social Media voor de burgers bij de demonstraties in Noord-Afrika en hierop volgende ontwikkelingen aanzienlijk geweest. De (social) media worden steeds belangrijker, maar nu dus ook steeds meer voor burgerparticipatie en ook als middel voor controle van overheidshandelen (Wikileaks bv.). Ons leven is veranderd van "Leven met media (je kunt het nog uitzetten)" naar "Leven in media" (je kunt het niet meer uitzetten).²

Ook bewoners gebruiken allerhande (nieuwe) media voor hun activiteiten. Websites voor buurt- en wijkorganisaties en ook digitale (naast gedrukte) wijkbladen zijn niet meer weg te denken. Na de voorlopers in de nieuwe wijken zoals Brandevoort volgden ook veel andere wijken. Daarnaast gebruiken bewoners internet om allerhande informatie te verzamelen en erop te plaatsen om hun initiatieven te realiseren. Wij spelen daarop in door linken van bewonerssites op helmond.nl te plaatsen en ook doen bewonerssites dat met onze website.

Bestaande gemeentelijke digitale hulpmiddelen en instrumenten zijn: digitaal Stadspanel, Virtueel Helmond, genoemde Participatiewijzer Meedoen en Startpagina Gemeenteraad, helmond.nl inclusief digitaal loket (in 2008 1^e plaats websites gemeenten tot 100.000 inwoners, 8^e plaats in totaal met de hoogst mogelijke score voor burgerparticipatie) en bijvoorbeeld het inrichten van een Kieswijzer voor de gemeenteraadsverkiezingen (wordt veel gebruikt door inwoners, in 2010 13.000 keer!). Ook bieden wij veel digitale verkiezingsinformatie aan bij andere verkiezingen (Tweede Kamer en Provinciale Staten).

Virtueel Helmond wordt steeds verder uitgebreid. In Tilburg wordt momenteel een tool uitgetest om meer digitale participatie mogelijk te maken. Bij succes hiervan bezien wij of dit voor Helmond ook werkt. Voorlopig kan iedereen wel al alle projecten die in Virtueel Helmond staan bekijken vanaf zijn eigen computer en daarop reageren.

6.3 Social Media

Ook de nieuwe middelen Twitter, LinkedIn, YouTube, Facebook en Yammer (= een soort bedrijfstwitter) passen wij toe. Een voorbeeld is het gemeentekanaal op YouTube met onder meer GemeenteTV-items. Vooral bij crisiscommunicatie kan Twitter een grote rol spelen.

In een notitie heeft de afdeling communicatie de ontwikkelingen Social Media in beeld gebracht. De notitie bevat de constatering dat ook de gemeente hieraan mee wil doen. Het is een waardevolle aanvulling op de externe mix van communicatiemiddelen. De doelen zijn:

- Verkleinen kloof burger – overheid
- Burgerparticipatie verhogen door dialoog aan te gaan met burger: publiek laten meestemmen,
- 24x7 beschikbaarheid van informatie
- Agenda setting
- Mening en behoefte peilen, wat leeft er?
- Co-creatie en meestemmen: mogelijkheden voor interactieve beleidsvorming
- Kennisdelen zowel intern als extern.

² Aldus Marc Deuze, *Universitair Hoofddocent Telecommunications Indiana University*, tijdens workshop Internet en Burgerschap op het congres Burger Bewust, 14 oktober 2010, Rotterdam.

Redenen om social media in te zetten zijn:

- Aanhaken bij ingezette sociale en technologische ontwikkeling
- Monitoring: wat speelt er?
- Of de gemeente nu kiest om social media al dan niet in te zetten; er wordt over de gemeente gesproken, dus kunnen we maar beter op de hoogte zijn.
- Samenwerking en kennisdelen, zowel intern als met andere overheidsorganisaties
- Beter bereik bepaalde doelgroepen, cross mediale inzet
- Nieuwe mogelijkheden beleidscommunicatie: draagvlakcreatie
- Dialoog: vergroten burgerparticipatie, verkleinen kloof burger - overheid
- Agendasetting: agenderen van onderwerpen en opinievorming
- Zeer geschikt voor beeldvorming, mediawatching en reputatiemanagement
- Beelden staan centraal, dat maakt het ook aantrekkelijk³

Ook zijn er kanttekeningen: net zoals andere vormen van burgerparticipatie moet beseft worden dat inzet niet vrijblijvend is. Geen verwachtingen wekken die je niet waar kunt maken. Actueel houden is ook erg belangrijk. De notitie bevat tevens een leidraad voor het gebruik van de diverse vormen. Deze is op het intranet gepubliceerd zodat alle ambtenaren hem kunnen raadplegen.

6.4 Overige digitale initiatieven

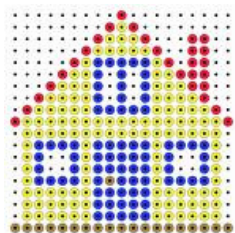
Daarnaast sluiten wij ons aan bij landelijke initiatieven of websites, als dit extra handig lijkt voor bewoners. Een voorbeeld is de website "Verbeter je buurt.nl" waarop men meldingen en ideeën kan doorgeven. Deze meldingen of ideeën worden intern vervolgens in het Meldingsstelsel Openbare Ruimte geregistreerd en volgens de gebruikelijke procedures daarvan afgehandeld. Ideeën gaan naar de adviseurs wijkgericht werken, die kijken hoe met het initiatief het beste kan worden omgegaan. Petities.nl wordt momenteel ook nog bezien op bruikbaarheid voor Helmond.

Het beleid, de initiatieven en programma's op het gebied van internet en burgerparticipatie zijn uitgewerkt in het Programma Elektronische Gemeente, en vallen daarin binnen het domein "E-democracy/E-Transparantie". Dit programma wordt binnenkort geactualiseerd.

³ Zie bijvoorbeeld <https://www.coolwidget.nl/> , een slimme en leuke test om een studierichting te kiezen.

Bijlage 1 Meedoen op Helmond.nl

Ontwerp nieuwe startpagina Meedoen op helmond.nl:

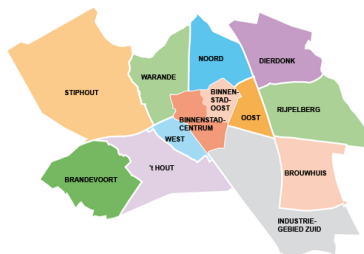
MEEDOEN VANUIT THUIS

FILMPJE MELDPUNT
Stadspanel
Meldpunt
Klachten en bezwaren

MEEDOEN MET PLANNEN

FILMPJE ZIT DAT ZO
U heeft een idee
Adviesraden en belangengroepen
Uw mening verbetert plannen
Regels voor inspraak
Informatie- en inspraakbijeenkomst
Burgerjaarverslag
Visie Burgerparticipatie

MEEDOEN IN UW WIJK

FILMPJE MEEDOEN IN DE WIJK
Uw wijk (= kaartje wijken)
Buurtpreventie
Notitie wijkgericht werken (nieuw)
Bewonersinitiatieven (nieuw)

JONGEREN DOEN MEE

FILMPJE Flame Trails
HelmondJONG2Gether
Jij hebt een idee (naar Geef mij dat geld)
Jongeren adviseren (nieuw = pdf plaatje HJ2G)

HOE WERKT DE GEMEENTE?

FILMPJE IPP Hoe werkt de gemeente
Besluitvorming
Politieke termen
Wet openbaarheid Bestuur (nieuw)

MEEDOEN MET DE RAAD

FILMPJE VERKIEZINGSDAG GTV 2010
U kiest de raad!
Contact met de raad
Spreekrecht bij raad en commissies
Burgerinitiatief indienen bij de raad
Rekenkamercommissie
Bezwaar- en Beroep
Startpagina gemeenteraad

Huidige startpagina Meedoen op helmond.nl:

Bijlage 2 Spelregels interactieve beleidsvorming en omgaan met bewonersinitiatieven

Participatiewijzer Nationale Ombudsman:

Tien spelregels voor behoorlijk omgaan met inbreng en inspraak van burgers⁴

Heldere keuzen vooraf

1. De gemeente motiveert of en zo ja hoe ze burgers betreft bij beleids- en besluitvorming. Criteria daarbij zijn: heeft het invloed op de leefomgeving en is er ruimte voor participatie.

Deze motivering maakt de gemeente desgevraagd kenbaar.

TIP: gebruik hiervoor de *checklist* van het IPP (www.ipp-participatiewijzer.nl)

2. De gemeente maakt participatie een vast onderdeel van het politieke en bestuurlijke besluitvormingstraject.

3 De gemeente gaat zeer terughoudend om met de mogelijkheid participatie te beperken vanwege het algemeen belang. Kiest de gemeente er toch voor burgerparticipatie te beperken dan moet ze deze keuze motiveren.

4. De gemeente bepaalt, voordat het participatietraject van start gaat, welke rol de burger krijgt:

- meebeslissen;
- coproduceren;
- adviseren;
- raadplegen;
- informeren.

5. De gemeente zorgt voor een zorgvuldig vormgegeven participatieproces.

Dit betekent dat de gemeente expliciet maakt:

- welk onderwerp ter discussie staat;
- wie ze bij de beleids/besluitvorming betreft, dus wie de belanghebbenden zijn;
- op welke wijze ze het participatieproces inricht, zo mogelijk in overleg met de belanghebbenden;
- op welke wijze ze de burger het best kan bereiken, bijvoorbeeld per brief, via de media of huisbezoek. Voor welke wijze ze kiest is mede afhankelijk van de rol die de burger heeft gekregen in het participatieproces.

Constructieve houding

6. De gemeente is oprecht geïnteresseerd in hetgeen burgers naar voren brengen en laat dat merken in woord en daad. Van burgers mag een constructieve bijdrage worden verwacht.

7. De gemeente weegt de inbreng van burgers mee in de uiteindelijke beslissing en maakt dat zichtbaar.

8. De gemeente levert extra inspanning om álle belanghebbenden actief te betrekken, dus ook degenen die zich niet meteen in eerste instantie zelf aanmelden.
september 2009.

Informatieverstrekking

9. De gemeente informeert de burger tijdig en volledig over het onderwerp van participatie, hun rol en de manier waarop het participatieproces vorm krijgt.

10. De gemeente informeert burgers gedurende het participatietraject regelmatig over wat er gebeurt met hun inbreng. De inbreng van burgers wordt schriftelijk vastgelegd. De gemeente informeert burgers ook over lang stilliggen, uitstel of wijziging van voornemens of plannen van de gemeente. De gemeente motiveert haar besluit waarbij ze aandacht besteedt aan de door burgers naar voren gebrachte (tegen)argumenten.

⁴ Uit: Participatiewijzer Nationale Ombudsman; bewerking: Gemeente Helmond, N. van Dam/BOS.

De spelregels horen bij het rapport "We gooien het de inspraak in" (rapport 2009/180 van 17 september 2009) van de Nationale ombudsman. Het rapport kunt je raadplegen op www.nationaleombudsman.nl.

Spelregels_Omggaan met bewonersinitiatieven:

Werknemers:

a. Zorg voor één vast aanspreekpunt

Als aanspreekpunt voor een initiatief hoef je niet alles zelf te doen. Houd wel actief in de gaten dat acties die met de initiatiefnemer zijn afgesproken ook echt en op tijd worden uitgevoerd. Je kunt de initiatiefnemer ook doorverwijzen naar instanties buiten de gemeente. Doe dit dan wel met een actieve introductie (bellen of meegaan naar een eerste gesprek). Geef ook de mogelijkheid om terug te komen als de initiatiefnemer daar (toch) niet wordt geholpen.

b. Regel voldoende ambtelijke en bestuurlijke steun

Of het nu structureel geregeld is of niet, claim zowel voor jezelf als voor collega's die nodig zijn de ruimte om iets voor het initiatief te doen. Pols tijdig of er draagvlak (menskracht en/of budget) is voor een besluit over het initiatief.

c. Zorg voor goede terugkoppeling

Als een initiatief een besluit of actie van de gemeente nodig heeft, onderzoek dan welke mogelijkheden er zijn. Laat de initiatiefnemer weten of het nu, ooit of nooit kan. En als het niet "nu" is, geef dan aan wat er eventueel wel mogelijk is. Faseer zo mogelijk en benoem samen deelresultaten. Dit maakt tussentijdse successen mogelijk. Wat weer de initiatiefnemer en zijn of haar achterban motiveert om door te gaan. Maak in ieder geval altijd een concrete vervolgspraak en houd je daar ook aan.

d. Kijk over je grenzen heen

Als iemand vraagt om een lantaarnpaal op een bepaalde plek, speelt er meestal meer. Vraag dus door bij de initiatiefnemer. Informeer bij collega's van andere taakgebieden of er bij hen problemen, plannen of initiatieven bekend zijn in die buurt. Informeer zo nodig bij andere instanties, zoals welzijnswerk, politie en wijkraad.

e. Geef aandacht

Handel niet alles via de mail af, maar bel of nodig iemand uit voor een gesprek. Achterhaal 'de vraag achter de vraag'. Wat is er werkelijk aan de hand? Wat wil de betrokken burger nu echt bereiken in zijn of haar buurt?

f. Laat het initiatief bij de initiatiefnemer

Ook al ben jij de expert, de initiatiefnemer is de expert over het probleem en doel. Hij of zij wil zelf iets realiseren. Dus als het goed is liggen de meeste acties na elk gesprek bij de initiatiefnemer, en niet bij jou. Wie neemt er huiswerk mee na het gesprek? Laat de initiatiefnemer duidelijk maken wat het draagvlak bij inwoners is. Of laat de initiatiefnemer dit organiseren. Niet om het initiatief te frustreren maar om het meer kans te geven.

g. Waardeer het initiatief

Een bewoner met een initiatief is een betrokken bewoner. Of het idee nu goed en uitvoerbaar is of niet (direct), waardeer in elk geval de intentie. Een positieve houding is belangrijk en versterkt de bereidheid van bewoners om zelf ideeën op te pakken.

Managers:

- a. Reserveer tijd**
Houd in afdelingsplannen rekening met het ondersteunen van bewonersinitiatieven. Het eerste jaar schat je dat in, daarna maak je zichtbaar hoeveel tijd het werkelijk kost. Veranker de ondersteuning aan bewonersinitiatieven op een hoger niveau in de productbegroting en het dienstplan. Zo creëer je voldoende ruimte.
- b. Zorg voor een aanspreekpunt**
Een duidelijk aanspreekpunt kan maar hoeft niet per se een aparte functie te zijn. Je kunt het ook breder als taak in functieprofielen opnemen. Maak helder dat de ambtenaar in kwestie verantwoordelijkheid kan en mag dragen. Zijn de wijkadviseurs het aanspreekpunt? Geef hen procesondersteuning.
- c. Neem heldere besluiten**
Koppel een initiatiefnemer helder terug of het initiatief levensvatbaar is. Zo ja: wanneer? Zo niet, waarom niet? Vaak is hiervoor op hoger niveau besluitvorming nodig, soms zelfs van het College van B&W. Houd in de gaten wanneer een bestuurlijk vaandeldrager nodig is. Zorg dat het 'nu-ooit-nooit' (ambtenaar vs initiatiefnemer) voldoende is gedekt.
- d. Stimuleer een brede oriëntatie**
Waardeer ambtenaren die (op een positieve manier) 'buiten hun boekje gaan'. Neem het belang van een 'gemeentebrede' kijk op in functieprofielen en functioneringsgesprekken. Organiseer 'gluren bij de burens'-dagen, in elk geval voor nieuwe medewerkers. Iedereen heeft daar baat bij.
- e. Eer de gedachte: 'de klant is koning'**
Zorg dat je in het aannamebeleid aandacht besteedt aan: "Hoe willen wij hier met elkaar en met onze bewoners omgaan?" De gemeente er is voor de bewoners, zorg dat dit uitgangspunt is in het dagelijks werk. Geef het goede voorbeeld.
- f. Waardeer de inzet**
Waardeer de inspanningen! Wees bewust van de energie en tijd die medewerkers investeren. Besef dat pogingen kunnen mislukken, het gaat immers vaak om vernieuwingen en experimenten. Leren doen we tenslotte door te doen. Ben en blijf je bewust van een positieve grondhouding.

Bijlage 3 Startpagina Burgerparticipatie en wijkgericht werken op Intranet gemeente Helmond

The screenshot shows the intranet interface for 'Gemeente Helmond'. The header features the title 'Gemeente Helmond' and a navigation bar with 'Home', 'Sitemap', and 'Contact'. The main content area is titled 'Wijkgericht werken' and includes a breadcrumb trail 'Home - Wijkgericht werken - Wijkgericht werken'. The page is organized into several sections with icons and lists of links:

- Burgerparticipatie** (Icon: Group of people):
 - Visie Burgerparticipatie 2007 - 2010 (PDF)
 - Artikel 'Meedenkende en meeprattende bewoners' (PDF)
- Wijkgericht werken** (Icon: Map of Helmond):
 - Notitie Wijkgericht werken (PDF)
 - Handboek Wijkgericht werken (PDF)
 - Schema overleg met de wijken (PDF)
 - Artikel 'Wijkgericht werken' (PDF)
 - Artikel 'Kijk eens over je grenzen heen' (PDF)
- Betrekken burgers/organisaties** (Icon: 'meedoen!' sign):
 - Checklist Burgerparticipatie (PDF)
 - Toelichting checklist Burgerparticipatie (PDF)
 - Spelregels bewoners betrekken (PDF)
 - Communicatieplan (kort, PDF)
 - Communicatieplan (lang, PDF)
 - Advies van jongeren?
 - Burgerjaarverslag 2009 (PDF)
- Help! een burgerinitiatief** (Icon: Person with a question mark):
 - Omgaan met bewonersinitiatieven**
 - Een vraag/verzoek uit de wijk...en dan? (PDF)
 - Spelregels omgaan met bewonersinitiatieven (PDF)
 - Help, een burgerinitiatief! (PDF)
 - Bewonersinitiatieven in Helmond
- Contactpersonen** (Icon: Telephone handset):
 - Wijkgericht werken
 - Burgerparticipatie
 - Helmond Jong2Gether
 - Contactgegevens wijkorganen (PDF)
- Handige links** (Icon: Computer mouse):
 - Welke vorm van participatie?
 - Meedoen in Helmond
 - Helmond Jong2Gether
 - Wijkorganisaties Helmond
 - Landelijk Platform Wijkgericht werken
 - Publieksdienstverlening en

The footer of the browser window shows 'Lokaal intranet' and a zoom level of '100%'.